

የግንቦት 7 ድምጽ

አንብቡ
ያስብቡ!
አባዝተው
ያስራጩ!

የግንቦት 7 ጽናት ሕይወትና የደምክራሲ ንቅናቄ ሳምንታዊ ልሳን፤

www.ginbot7.org

ቁጥር 20 መስከረም 22 2001 ዓ.ም

የመለስ ዜናዊ የኢኮኖሚ እድገት ቅጥፊት በባለሙያተኞች ተጋለጠ። "መቼ ጮኽኩና!" አለ አባ ወዴ

ከኢኮኖሚ ጉዳይ ዘጋቢያችን አዲስ አበባ

ድሮ ሕጻን እያለን አባ ወዴ (ላሊበላ) ወትሮ እንደሚያደርገው ሁሉ የመኸር ወቅት ጠብቆ በቀያችን በመዘለቅ ገና ሰማይና ምድሩ ሳይለቁት የሰፈሩን የጸጥታ ድባብ በጩኸት ያደፈርሰዋል። በመኸር ሥራ ሲማሰን ከርሞ ረጅም እንቅልፍ በቅጡ በማጣጣም ላይ የነበረው ጎልማሳም "አባ ወዴ! በል ይበቃሃል አትጩህ" ሲለው ላሊበላውም መልሶ "እረ ጌታው! ገና መቼ ጮኽኩና" በማለት ለቀጣይ እንጉርጉሮው እንድንዘጋጅ ቁርጠኝነት ነገረን።

ይህን ቀልድ መሰል ዕውነታ ያስታወሰን ሰምኑን በመካሄድ ላይ በነበረው የኢህአዴግ ሰባተኛ ጉባዔ ጠቅላይ ሚኒስትሩ በፕሮፓጋንዳው መስክ ኢህአዴግ ደካማ እንደነበረ በማውሳት ከአሁን በኋላ ግን አምርሮ እንደሚጮህ ለህዝቡ የነገሩት መርዶ ነው።

አባ ወዴ እንኳ ከሳባውን አንበሳ፤ በቅቧቃውን ጀግና፤ ፋንጋዋን ልዕልት በማለት የሚሸልመው የዕለት ጉርሱን ለማግኘት ሲል ነው፤ ከያራው እንዳለው ለትንሿ ኑሮ በትልቁ ዜማ! ፋንጋዋ፤ ራሱ አባ ወዴ ዘግቶ "በሰጣት" ወብት ተፍላጭቃ በሚባል አህል ስትሰፍርለት ቆንጆ አለመሆኗን አጥታው አይደለም፤ ከፋት የለውምና በአዝናኝነቱ ያልፋል። ለማይጠረቃ የሰልጣንና የሁለት ጥማቱ ሲል ኢህአዴግ ምርጫን አቋቋሙ በሽጋዎች የሚቆጠሩ ዜጎችን አሰሮ፤ በመቶዎች ገደሎ፤ የግል ጋዜጦችን ዘገቶ "እንከን የለሽ ደምክራሲ አመጣሁ" የማለት ቀልድ፤ የምግብ አህል ዋጋ ጣሪያ ነክቶና በሚሊዮኖች የሚቆጠሩ ዜጎች በአህል ምርት አጥረት በሞት እፋፍ ላይ በሚገኙበት ወቅት ሀገሪቷ በግብርና ምርት የመጥለቅ ተረት ተረት፤ ይባስ ብሎው ወሽት ሲታሽ ቢውል የአህል ምርት ላይ ወጣው ያለፈው የፕሮፓጋንዳ ነጋሪት የህዝብን ጆሮ እንዳልሰቀጠጠ ሁሉ የአሁኑ "የመቼ ጮኽኩና!" ምጽት ግን እንደሞዛ በቀልድነቱ ፈገግ አሰደርጎ የሚያልፍ አይደለም፤ ከዚህ መሪን የለቀቀ ቅጥፊት ጀርባ የሀገርና የአልፍ አሕላፋት ዜገቹ ህይወት የወደፊት እጣ ፋንታ አለና።

የኢህአዴግ ቁንጮ ዲስኩፊቶችን ሲሰጡ ለወትሮው በሞቢነት የሚጠቅሷቸው የዓለም ባንክና የዓለም የገንዘብ ድርጅት አልነበሩም። የዓለም ባንክ ወደሀሊናው ተመልሶ አመጣው ያሉትን እድገት የተጠራጠረ ሲመሰለቸው ፊታቸውን ወደሌላ የአይዋ ምስክር አዘረቀል፤ የቻይና ኮምዩኒስት ፓርቲና ሰሜን ኮሪያ! ሁለት ባለ ትክል፤ አንደኛው ሲሰበር ወደአንዱ ተገጠልጠል መሆኑ ነው። አንድ ራሱን መቻል ያቃተው ነፍሱ ለማትረፍ ሚሊዮን ነፍሶችን መቅጠፍና ለሁሉም ነገር መፍትሄው "አንድና አንድ ብቻ" መሆኑን ወዳስተማረን ሰገለዝም እያመራን እንዳይሆን ያሰጋል።

ጆርጅ ኦርዌል በ1948 በጻፈውና 1984 ብሎ በሰየመው መጽሀፍ ውስጥ በትንቢያ መልክ ቀልጭ አድርጎ ያስቀመጣቸው ጉዳዮች እነዚህን መሰሎቻቸው መሆን አለባቸው። ስለሚነገረው ግን ስለሚይታየው የኮምዩኒስቶች የኢኮኖሚ እድገት ጆርጅ ኦርዌል በምጻት ሲገልጽ፤ "...እንደተለመደው በአገዛዙ ቁጥጥር ስር ያለው የሬዲዮ ጣቢያ ስለተለያዩ የእርሻና የኢንዱስትሪ ምርቶች ታይቶ በማይታወቅ ሁኔታ በከፍተኛ አሃዝ ማደጋቸውን ከአስበረ በኋላ፤ በተገለጠሽ ደግሞ የነፍስ ወከፍ የሰንዶ ሬሽን ከ50 ኪ.ግ ወደ 25 ኪ.ግ መቀነሱን በመግለጽ የአለቱን ስርዓት ያጠናቅቃል። በሚቀጥለው ቀን ደግሞ ይሄው ቀልድኛ ሬዲዮ ምርት በከፍተኛ ሁኔታ በማደግ ምክንያት የሰንዶ ሬሽን ወደ 25 ኪ.ግ ማደጉን ይገልጻል። ትላንትና እከ 50 ኪ.ግ ነበር ብሎ ማን ወንድ ነው የሚጠይቀው! ? ነገር ይመጣል!" በማለት ተሳልፏል።

መቼም የኢህአዴግ የውሸት ቱልቱላ ያልዳሰሰው መስክ የለም። የህዝቡን በነጻነትና ደምክራሲ እጦት መሸማቀቅና በፍጹም አፈና ሥር መሆንን፤ በሀገሪቱ ውስጥ በተፈጠረ የምግብ አህል እጦት የተራቡ ወገኖቻችን የሰቆቃ መጠንና ከጥቂት የሥርዓቱ ባለሟሎች ውጪ ያለው ብዙሃን በኑሮ ውድነት ህልውናው በእጅጉ እየተፈተነ መሆኑን፤ በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች የሚነሱ አሰፈሪ ግጭቶችን ወዘተ በመተንተን ገዢዎቹ አመጣንልህ የሚሉትን ደምክራሲ፤ ኢኮኖሚያዊ እድገት፤ እንዲሁም ሰላም ፍጹም ሀሰትነት ለህዝብ ለማሰረዳት መሞከር ጊዜ ማጣከን ሊሆን ይችላል፤ እውነታውን የችግሩ ገፊት ቀማሽ የሆነው ራሱ ህዝቡ ያውቀዋልና! ይልቁንስ አቅም ያለው ዜጋ መፍትሄ ሊሆን በሚችል ጉዳይ ላይ ቢያተኩር ለሚፈለገው ለውጥ መፋጠን የተሻለ አስተዋጽኦ ይኖረዋል። ነገር ግን ወሸት ሲደጋገም ዕውነት ይመስላል እንዲሉ አንዳድ ብዥታዎችን ለመክላት ያህል ቢያንስ ሙያዊ መንጻር በሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች ላይ ውሸቶቹንና ተቃርኖቹን መጠቆም ተገቢ ይሆናል። የተደገሰውንም የኢህአዴግ ልፈፋ በትዝብት ብቻ ማለፍ የወገንንና የሙያን ሞራላዊ ግደታ አለመወጣት ይሆናል።

ሀሳቡ ከተነሳ አይቀር ከብዙ ውጥንቅጥ የበዛባቸው የኢህአዴግ የሰነት የፋኩራ መስኮች መካከል ስለኢትዮጵያ የግብርና ምርትና አጠቃላይ የኢኮኖሚ እድገት ጥቂት ካልን በኋላ፤ በዋጋ ንረትና በገንዘብ አቅርቦት መካከል ያለውን ትስስር በማሳዩት ይችን አቋር መጣጥፍ እናሳርጋለን።

በአለፉት ሁለትና ሶስት አመታት ተገኝቷል ስለተባለው የኢኮኖሚ እድገት በተቃራኒው ደግሞ ስለተከሰተው የዋጋ ገሽበት ብዙ መላ ምቶች ሲሰጡ ቆይተዋል። አሁን ደግሞ በአብዛኛው የአገሪቱ ክፍሎች ህጻናት በረሃብ ምክንያት በሞት እየተነጠቁ በማየት ላይ እንገኛለን። እነዚህን እርስ በእርስ የሚጋጩ ኩነቶችን ሰናይ ኢህአዴግ የነገረንን የእርሻ ምርት እድገት በሚታየውና በሚዳሰሰው ኑሯችን ብቻ ሳይሆን አሸተው ያቀረቡልን መረጃ እስኪፈናፈን ድረስ በሙያ መንጻርም ለመፈተሽ ግድ ይለናል። ሊደበቁ ከማይችሉት ከስተቶች በመነሳት ለቀረበው ጥያቄ መልስ ለመስጠት በኢኮኖሚክስ የጠለቀ አውቀት የሚያስፈልገው አይመስልም። ለዚህም አብይ ምክንያቱ እንደ ኢትዮጵያ ባለ ግብርና መር በሆነ ኢኮኖሚ ውስጥ ትልቁ የኢኮኖሚ እድገት ይህንን የኢኮኖሚ ክፍል መሰረት ያደረገና በተጨማሪ ምርት የተደገፈ እስከሆነ ድረስ እንደዚህ ያለ ፈር የለቀቀ የእርሻ ውጤቶች የዋጋ ገሽበት ሊከሰት ስለማይችል ነው። ነገር ግን ላለፉት ሶስትና አራት አመታት ተገኝቷል የተባለው እድገት በምርት ያልተደገፈና በመንግስት ወጪ ምክንያት የመጣ (overheating) ከሆነ በእርግጥም ሊገርም አይችልም። የአለም ገንዘብ ድርጅት መንግስት ወጪውን መቀነስ እንዳለበት በማሳሰብ ላይ የሚገኘውም ለዚህ ነው። እንደዚህ አይነቱ እድገቱ ቀጣይነት ስለማይኖረው። ነገር ግን ለኢኮኖሚክስ ትንታኔ ግራ የሚያጋጣውና የአለም የገንዘብ ድርጅትም ሊጠይቅ ያልደፈረው ከስተት ኢህአዴግ ያቀረበው መረጃ እድገቱ በአብዛኛው (በአማካይ ከ60 ከመቶ በላይ) የተገኘው ከግብርና እንደሆነ አድርጎ ማሳየቱ ነው። የዓለም የገንዘብ ድርጅት ለማመልከት እንደሞከረው እድገቱ ከፍለገት ወገን በተለይም በመንግስት ወጪ ክፍተኛ መጠን ያለው ገንዘብ ኢኮኖሚውን እንዲያጥለቀልቅ በመደረጉ ምክንያት ቢሆን ፍሮ የክርክር ነጥብ ሌላ ይሆን ነበር።

ከዚህ አንጻር አገሪቱ ካለችበት ሁኔታ በመነሳት መረጃው ተዓማኒ የሚይዘንበት ምክንያት የጎላ ነው። በተለይ ደግሞ በተለያዩ መሥሪያ ቤቶች የሚቀርቡት መረጃዎች ልዩነታቸው በጣም የሰፋ በመሆኑ ለማስታረቅ ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ እናያለን። የግብርናውን ክፍለ-ኢኮኖሚ በተመለከተ መረጃ የሚሰበሰቡት መሥሪያ ቤቶች የማእከላዊ ስታትስቲክስ ኤጄንሲና የግብርና ሚኒስቴር ናቸው። የማእከላዊ ስታትስቲክስ መረጃ አሰባሰብ ናሙናን መሰረት ያደረገ ሲሆን የግብርና ሚኒስቴር ደግሞ በቀበሌ ደረጃ የሚገኙትን የልማት ስራተኞች (ዛሬ ዲግሪ አሳዳጅ ተብለው የተፈረጁትን ካድሬዎች) ግምት መሰረት ያደረገ ነው። ከመረጃ ሰብሳቢዎቹ አፈጣጣጥና ፍላጎት በመነሳት ሊኖር የሚችለውን የመረጃ ልዩነት መገመት አዳጋች አይሆንም። ካድሬዎቹ በገምጋሚዎቻቸው ፊት ሚዛን የሚሞሉትና በቀጣይ የሚጠብቁት ዳቦ ውፍረት የሚለካው በሥራቸው ያሉት ገበሬዎች በተለይ ከምርት ጋር በተያያዘ በሚያሳዩት ለውጥ ነው። ለአብነት ያህል በግል ገበሬዎች የታረሰውን መሬት በተመለከተ በሁለቱ የመንግስት ድርጅቶች የተሰራጨውን መረጃ ስንመለከት (ስንጠረዥ እንድን ይመልከቱ) እንደ ኢትዮጵያ አቆጣጠር በ1994ና 1995 በግብርና ሚኒስቴርና በማእከላዊ ስታትስቲክስ መካከል ከ40 በመቶ በላይ ልዩነት ነበረ። ይህ ልዩነት ግን ከፍተኛ እድገት ታይቷቸዋል በተባለባቸው ባለፉት ሶስት አመታት ከ15 በመቶ በታች ሆኖ እናገኘዋለን። በተጨማሪም የታረሰው የመሬት ስፋት በማእከላዊ ስታትስቲክስ ስሌት በ1994ና 1999 መካከል በ35 ከመቶ ማደጉን ያሳያል። ከዚህ የምንረዳው ነገር ቢኖር የታረሰው የመሬት ስፋት እየጨመረ መሄዱን ብቻ ሳይሆን የማእከላዊ ስታትስቲክስ ስሌት ከግብርና ሚኒስቴር ጋር በፍጥነት እየተቀራረበ መሄዱን ነው። በአንድ በኩል እንዲህ በማሸ ግምት ግምት የታረሰ መሬት ከሚሰ እጅ በላይ መጨመሩ ይህ መሬት ከየት መጣ ያሰኛል። በሌላ በኩል ደግሞ በሁለቱ መሥሪያ ቤቶች የሚሰበሰበው መረጃ መጀመሪያ በእጅጉ መለያየትና በኋላም እየተቀራረበ መምጣት የመረጃውን ተዓማኒ አለመሆን ከማጥፋቱም በላይ በሰፋት ሲነገር የቆየውን የማእከላዊ ስታትስቲክስ ሠራተኞች መረጃውን እንዲያጣጥሙ (ወይም "እንዲቀቁሉ") የመገደዳቸውን ዕውነታ ያጠናክራል።

በሌላ በኩል በመረጃው እንደታየው የሚታረሰ መሬት ጨምሮ ይህ እድገት ዕውነት እንኳ ቢሆን ፍሮ በኢህአዴግ ፖሊሲ በተለይም በኢኮኖሚክስ መርህ ግብር ያልተገኘ ከመሆኑም በላይ መሬትን ዝንተዓለም እያሰፋ መሄድ ስለማይቻል ቀጣይነት ሊኖረው አይችልም ነበር። ከታች በስዕሉ (ግራፋ) ለማስተዋል እንደሚቻለው ዋና ዋና ሰብሎችን በተመለከተ በኢህአዴግ ዘመን ከደርግ ዘመን የተሻለ ምርት ስሌት አልታየም። በደርግ ዘመን የነዚህ ሰብሎች ምርት ከአንድ ሄክታር መሬት በአማካይ 11 ኩንታል የነበረ ሲሆን ላለፉት 15 ዓመታት (የመጀመሪያዎቹን የኢህአዴግ ሁለት ዓመታት ትተን) ያው 11 ኩንታል በሄክታር ነበር። ማን ያውቃል፤ ዛሬ ይህን ብለናል፤ ነገ ደግሞ ልክ እንደ አጠቃላይ የሀገር ምርቱ (GDP) ማስተካከያ ተደርጎለት ምርታማነት በወረቀት ላይ ተመንድጎ እናየው፤ በቀጣይ የኢህአዴግ ጩኸትም እንሰማው ይሆናል!!

ርእሰ አንቀጽ

ፍትህ ስንል ፍትህ ሲሉ

ከግንቦት ሰባት ንቅናቄ ሰባት ምሳሌዎች መሃል አንዱ ፍትህ ነው። ያለምክንያት አይደለም በምሳሌነት መመሪያዎችን ። የህግ የበላይነት የተጠበቀው አንድ አምባገነን ህግ እኔ ነኝ ባለበት ሃገር ፍትህ የንቅናቄዎችን መሰረት ቢሆን ተገቢ እንጂ ነው። በተለይ ስለ ፖለቲካዊ ፍትህ ስናወራ የምናተኩረው የሀገሪቱ ፖለቲካዊና ማህበራዊ መሰረታዊ መዋቅር ስለቆመበት መደለድል ነው። መለስና ጆሌዎቹ የተገንጣይ ድርጅታቸውን ፕሮግራም ህገ-መንግስት አድርገው ፅፈው በዚያ እንድንተዳደር አቅርበውልን ነበር። ህዝቡ የመከረቡት ፤ የሀገሪቱ ምሁራን የተሳተፉበት፤ የተለያዩ ምናልባትም የሚቃረኑ አስተሳሰቦችና እምነቶች ያላቸው ማህበረሰቦች ተከራክረውበትና ፤ ተጨንቀውበት ፤ የሚሰማሙበት የጋራ ድንበር ዘለል (ሁሉን አቀፍ) መፍትሄ ላይ ደርሰው ሃገሪቱን በተደላደለና በተረጋጋ መሰረት ላይ እንዲያቆሙ የወያኔ መንጋ ባለመፍቀዱ የሁላችንን ተስፋ የሚቋቋም ህገመንግስት ማቆም አልተቻለም። እብሪተኞቹም ራሳቸው ህገመንግስት ብለው የሰጡን ሰነድ ውስጥ ፤ የምእራብ ለጋሾቻቸውን ለማስታገስ ከእምነታቸው ውጪ ያስገቡአቸው የሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ ሃረጎች ስለቆጠቁሉአቸው ፤ የራሳቸውን ህግ ማፍረስ የተገደዱበት ገሃነም ውስጥ እየተቀረጹ ይገኛሉ።

እኛ ፍትህ ስንል በእኩልነት የሚያምኑ ሃይሎች በታሪክ በመጣ ጭነትና ዝግንትል ሳይጋረዱ ፤ ስለመግቢያውም ስርአት ምንነት አስቀድመው ባጠኑትና በወሰኑት ፅንሰ-ሃሳብና ርዕዮተ አለም ሳይታቀቡና ሳይጋረዱ ፤ የተለያዩ ምናልባትም የሚቃረኑ እምነቶችና አስተሳሰቦች እንዲሁም ጥቅሞች ያላቸው ሃይሎች በቀና መንፈስ ሽንገ ተቀምጠው ፤ "ለልጆቻችን ምን አይነት ሃገር ጥለንላቸው እንሂድ" ብለው መክረው የሚያወጡት የሁሉንም ፍርሃትና ተስፋ ያካተተ ፤ የየትኛውም ቡድን ብቸኛ ተጠቃሚነትና የበላይነት ከሌለበት ፤ የድርድር መድረክ የሚወጣ ሚዛናዊ ሰነድ ነው። ይህን ከመሰለ ረጅም ድርድር የሚወጣ ሰነድ በመሆኑም ፤ ሁሉም የሚመኘውን በተሟላ መንገድ ማግኘት ባይቻልም ፤ መሰረታዊ ፍላጎትን ግምት ያስገባና ቅን መሆኑን ግን የሚቀበለው ነው የሚሆነው። ምክንያቱም በዲሞክራሲያዊ መንገድ በመረጣቸው ተወካዮቹ ቀጣይ የሆኑ ማሻሻሎችን ማድረግ እንደሚችሉ ስለሚያውቅ ነው።

መለስና ኩባንያው ፍትህ ሲሉ "ከእኛ በላይ ላሳር" የሚል እብሪተኝነት፣ የፖለቲካ ስልጣኑን በበረሃ ተንከራተን ተንገላተን ያመጣነው ስለሆነ ፤ ፍትህ የዚህ ድካማችን ውጤት የሆነውን እንቁ መጠበቂያ ዘባችን፣ ስልጣናችንን የሚቀናቅኑትን ማጥቂያ ሰይፍችን ፤ የፖለቲካ አላማችንን መተግበሪያ መሳሪያችንን ነው ብሎ ነው የሚያምነው። ይህ እምነት የሰለጠነው አለም ስለ ፍትህ ካለው ግንዛቤ የተግረረ የአምባገነኖች ራስ ወዳድና ሃገርን አውዳሚ እምነት ጋር የተገዳግ በመሆኑ ፤ ከፍትህነት ሊቆጠር አይገባውም። በሚያምንበት አመፅ ሊወረወር እንጂ። ከታሪክ ትቢያ ሊጨመር እንጂ።

ነገር ናት። የማትቆረጠም ባቄላ ሆና ስትገኝ ትሰረዛለች፣ ትደለዛለች ከነአካቱውም በፈጠራ ተረት ተረት ትቀየራለች። ለአብነት ያህል የግንቦት ሰባቱን ምርጫ ተከትሎ የተከሰተውን ብዋብጥ ለማጠራት የተቋቋመው ኮሚሽን ያቀረበው ሪፖርት እንዴት እንደተቀየረ ማውሳቱ ይበቃል። በተመሳሳይ ሁኔታ የብሔራዊ ባንክ መረጃ እንደሚያሳየው (በሪፖርቱ ላይ የሰፈረውን በጥሬው ስንወሰደው) ባለፉት አራት ዓመታት አጠቃላይ የገንዘብ አቅርቦት (broad money) በቀዳሚያዎቹ ሰባት ዓመታት ያድግበት ከነበረው የ6 ከመቶ ዓመታዊ ምጣኔ በሦስት እጥፍ አሻቅቦ በ18 ከመቶ አድጓል። ከዚህም ውስጥ ወደኢኮኖሚው በብድር መልክ የገባው መጠን በተመሳሳይ ወቅት በዓመት በ21 ከመቶ የጨመረ ሲሆን በቀዳሚያዎቹ ሰባት ዓመታት ግን በአጎሮ-ኤርትራ ጦርነት ወቅት የነበረውን ከፍተኛ የመንግሥት ብድር ምጣኔ (49 ከመቶ ነበር) ጨምሮ ከ7 ከመቶ አይበልጥም ነበር።

ከላይ ያቀረብናቸው ተያያዥነት ያላቸው መረጃዎች በጥምረት የሚያስረዱት ዋና ጭብጥ የዋጋ ንገሮ የተከሰተው ሌት ተቀን እንደሚለፈፈው በታዩው ተአምራዊ የኢኮኖሚ እድገት ሳይሆን እንደ ሥነ ስርዓት በወረደው የገንዘብ አቅርቦት መሆኑን ነው። ይሉኝታን አርምዶ የበለውና የሀገር መሪ ኃላፊነት ቅንጣት ታክል የማይሰማው ኢህአዴግ ይህን ሲያደርግ፣ በከተሞች ለሚያካሂደው መጠን-ሰፊ የሀብት ክምችት የዐይኑ ቀለም ለኢህአዴግ የማይምረው ብዙሃን ከተማ ጫናውን እንዲሸከምለት በማሰብ ነው። ሽፍጠኛውና ቂመኛው ኢህአዴግ የኢኮኖሚ የበላይነቱን ብር እየሰነሰ ሲያረጋግጥ፤ ከተማውም በ97ቱ ምርጫ ላወጣት ቀይ ካርድ ወፍራም መቀጫ በኑሮውና በገንዘብ መክፈል እንዳለበት አምኗል። ግን እስከመቼ መሮጥ እንደሚችል ቆም ብሎ ቢያሰብ እንዴት ትልቅ ለውጥ ነበር!

በመጨረሻ አንድ ነገር እንበል። ይቺ አገር ወደማንፈልገውና የሁላችንም መሆን ወደማትቸልበት አቅጣጫ እያመራች ለመሆኗ ምልክቶች እየታዩ ነው። የሁላችንም መሆን ሳትቸል ስትቀር ደግሞ ሀገር-አልባነት የሚያመጣውን መከራ ለመረዳት የሚሞቱለት ሀገር ፍራ ሺ ጊዜ መሞት መቻል መታደል መሆኑን እንዲያስረዳን ማክሰም ጎርኪን የግድ ከመቃብር መዋራት አይኖርብንም። በእርግጥ ለዚች አገር ደምና አጥንት መክፈል የቻሉ ክቡር ወላጆች አሉን። እነሱ አልተማሩም። የኛ መማር ያስገኛልን አውቀት ከትግል አንጻር በማክሰም ዙሪያ ከንቱ ወሬ ከመዘብዘብ ያለፈ ነገር ሊያመጣ ይገባዋል። በእኛ ዘመን ሀገራችንን ለመታደግ የግድ ቋጥኝ መሸከም አይኖርብንም። እልፍ አእላፍ ነንና እንዳቅማችንና እንደሙያችን ጠጠር ከዋጣን ጋኑን መደገፍ እንችላለን። ከዚህ አንጻር የውሸት ፕሮፓጋንዳ በህዝብ ላይ ሲነሳ በተለይ ደግሞ የተዛባ መረጃ ሲቀርብ በተቻለን አማራጭ ሁሉ "ለንቅጥ ለከት ይኑረው!" በማለት በህግ ልንለው ይገባል። ስለዚህ ሁላችንም አቅማችንን በፈቀደው መጠን እውነታውን በነጻ ሚዲያዎች አማካኝነት ለህዝብ እንዲደርስ በማድረግ የውያ ጠቅላይ ሳይሆን የዜግነት ግዴታችንን መወጣት ይኖርብናል። ይህ አይነቱም እንቅስቃሴ የሀገራችንን የሰቆቃ ጊዜ ለማሳጠር አስተዋጽኦ ያበረክታል ብለን ስለምናምን ጎበዝ በያለንበት እንበርታ እንላለን!!

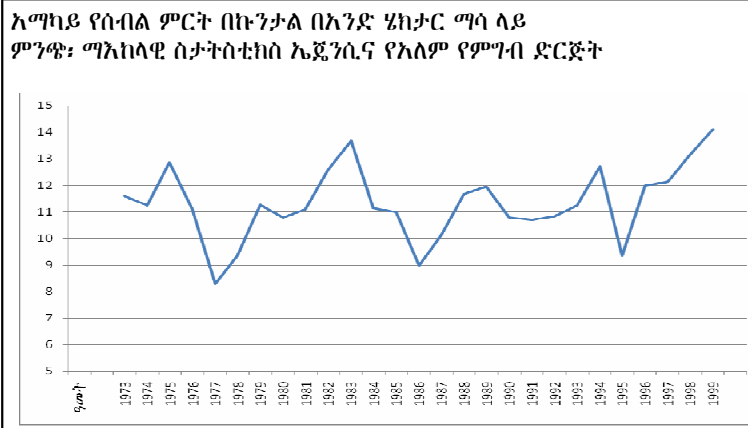
የመለስ ቅጥፈት ከገጽ1 የዘረ የአህል ምርት ከ1996 እስከ 1999 ባለው የአራት ዓመት ጊዜ ውስጥ ኢህአዴግ እንደነገረን በአማካይ በዓመት በ22 ከመቶ ካደገ፤ የ55 ከመቶ የዋጋ ንገሮችና ለተራሱ ወገኖቻችን "ከጠላቶቻችን" ሳይቀር ስንዴ መመጽወት ተረት በሆነ ነበር። ከፋቱ እንዚህ የመጥፎ ጊዜ መገለጫዎች በገሃድ የምናያቸው እውነታዎች ናቸው። ይህ ከሆነ ደግሞ፤ ተረት ተረት የ22 ከመቶ የግብርና ምርት እድገትና የ11 ከመቶ አጠቃላይ የኢኮኖሚ እድገት መሆን አለበት። በመሠረቱ በሀገሪቱ የአህል ምርት ዋጋ እንደዚህ ጣሪያ እንዲነሳ የእርሻ ምርት የግድ መውረድ አይጠበቅበትም። በኢትዮጵያ ሁኔታ ጥሩ ዝናብ ከኢህአዴግ ፖሊሲ ይሻላልና ተፈጥሮ ፊቷን እስካላዘረች ድረስ በአሥር እንኳ ባይሆን ህዝቡን ለመመገብ የሚያስችል ከሆነ በመቶ ያላነሰ እድገት ሊኖር ይችላል። ከዚህ በፊት ታይቶ የማይታወቅ የዋጋ ንገሮች ሊያስከትል የሚችለው ግን በግድየለሽነትና በፍጹም ስግብግብነት የተተገበረው የኢህአዴግ የገንዘብና የመንግሥት ወጪ ፖሊሲ ነው። ይህን ጉዳይ ወደፊት በስፋት የምንመለስበት ይሆናል።

ያለልክ የተንበረቀቀውን የመንግሥት ወጪ በተመለከተ የጠቅላይ አዲተር መሥሪያ ቤት ለፓርላሚ ያቀረበውን ሪፖርት መጥቀስ ለጊዜው ይበቃል። ሪፖርቱ እንደሚያሳየው ኢህአዴግ ራሱ ያወጣው ሕግ ከሚፈቅድለት ጣሪያ በላይ 3.3 ቢሊዮን ብር በግመጃ ቤት ሠነድ (treasury bills) እና በቀጥታ ብድር ስም ከአገር ውስጥ ባንኮች ወስዶ ኃላፊነት በገደለው መልኩ መሸከም በማይችሉም ኢኮኖሚ ውስጥ ነንሳል። ይህን ሪፖርት ያቀረቡት የሥራ ኃላፊም "ሁሉን አዋቂ" በሆኑት ጠቅላይ ሚኒስትሩና በአደግዳጊዎቻቸው ግልምጫ፣ ዘለፋና፣ ውግዘት ደረሰባቸዋል። በዚህ ጉዳይ ላይ የኢህአዴግን ማስተባበያ ከንቱነት ለመረዳት ዶሴ ማገለበጥን አይጠይቅም፤ ከዚህ ዐይን ገላጭ ሪፖርት በኋላ ከባንኮች የሚበደረውን የገንዘብ መጠን ጣሪያ ከነአካቱው የሚያስቀርና እንዳሻው እንዲዘርፍ የሚያስችለው ሕግ አርቅቆ ለጉድ ለገለተው የተወካዮች ምክር ቤት ሲቀርብ አፍታ አልፎጀበትምና። ጆርጅ አርዌል ከላይ በጠቀስነው አብይ ሥራው ውስጥ እንደሚሰረዳው በአንድ ኢህአዴግ አይነቶቹ ቤት እውነት ዋጋ የሌላት መናኛ ርካሽ

ሰንጠረዥ አንድ: የታሪሰ የመሬት ስፋት በሺ ህዳክታር

የተሰበሰበበት አመት	ግብርና ሚኒስቴር	ማእከላዊ ስታትስቲክስ	ከፍልፋይ በመቶኛ (ልዩነት አመልካች)
1994	11347	7813	145
1995	11018	7849	140
1996	10304	8664	119
1997	10640	9807	108
1998	11417	10169	112
1999	12148	10592	115

ምንጭ: ማእከላዊ ስታትስቲክስ ኤጀንሲና የአለም የምግብ ድርጅት

ሃይለ ሀሳብ

በዚህ አምድ ስር የተለያዩ ነጻነትንና ትግልን የተመለከቱ ጉዳዮች ይስተናገዳሉ

የግንቦት ሰባት ድምጽ ራዲዮ፣ ከአቶ አንዳርጋቸው ጽጌ ጋር ካደረገው ቃለ ምልልስ የተወሰደ ሁለተኛው ቅጽል

ጋዜጠኛ ህዝብ የሰልጣንባለቤት አንዲሆን የነጻ ተቋማት ጥያቄ ጉዳይ የማይጠያይቅ ሆኗል። የመለስም አገዛዝ ተቋማቶቹ ነጻ ናቸው ይላል። እንጂ አያስፈልጉም አይደለም። ይህ ግልጽ ነው ቀደም ብለው የተጠቀሱት የአንድ ወይም የሁለት አመት አድሜ የሚኖረው ሁሉን ያሳተፈ አላማው የተባሉትን ነጻ ተቋማት መገንባት የሆነ የሽግግር መንግስት በኢትዮጵያ እንዴት እውን ይሆናል። ከአገዛዙ የሚነሳውን ተቃውሞ ትቼ የማተኩረው በተቃዋሚ ፓርቲዎች ላይ ነው። ይህንን የምለው ተቃዋሚ ፓርቲዎች ከአገዛዙ ጋር ትግል ከማድረግ ፋንታ አርሶ በርሳቸው ሲጠላለፉ፣ የራሳቸውንም ድርጅቶች ሲከፋፍሉና ሲሰነጠጠቁ በሚውሉና በሚያድሩበት ሃገር አንዴት አንዚህ ሃይሎች በጋራ በአንድ መሰረታዊ ሃሳብ ዙሪያ ተስማምተው የተባበረ ትግል ማድረግ ይችላሉ። እንዴትስ ተስማምተው ሁሉም የተስማሙበት የሽግግር መንግስት ያቆማሉ። እንዴትስ ተስማምተው ሁሉንም በአኩላት ያስተናግዳል የሚሏቸውን ተቋማት ማቆም ይችላሉ። ይህ ሃቅ በሆነበት ሃገር እንዴት ይህን ማድረግ እንችላለን ብላችሁ ታስባለቸሁ። ምን ዘዴና ብልሃት አላችሁ።

አቶ አንዳርጋቸው የተነሱት ጥያቄዎች ከባድና በርካታ ናቸው። እሱን ነው ተቃዋሚ ፓርቲዎች የሚያካራ ሬብርድ የላቸውም። ለመጀመሪያ ጊዜ የሚያካራ ስራ ጀምረው የነበረው በ1997 የምርጫ ወቅት ነው። ይህም ቢሆን ህዝቡ ተባበሩ ወይም ተሰባብሩ የሚል ጠንካራ መልእክት በማስተላለፍ፤ ተነጣጥለው ወደ ምርጫ ቢገቡ እንኳን ድምጽ ሊሰጥ ቀርቶ፣ ትርጉም ለማይኖረው ምርጫ ከቤቱ ወጥቶ የምርጫ ክርድ እንደሚያወስድ ግልጽ ካደረገላቸው በኋላ ነበር። እንደምናስታውሰው ህዝብ በስፋት የምርጫ ክርድ ማውጣት የጀመረው ተቃዋሚዎች ተባብረው የመለስን አጋዛዝ ለመግጠም መዘጋጀታቸውን በውል ካወቀ በኋላ ነው። ከእነዚህ ሁለት በተቃዋሚ ፓርቲዎች ላይ ያዘነበትን ሁኔታ ራሳቸው ተቃዋሚዎቹ ፈጥረውለታል። ይህ ማለት ግን በህዝብ በኩል ያለው የለውጥ ፍላጎት ሞቷል ማለት አይደለም።

እንዲያውም ከእዚህ ምርጫ በኋላ በህይወቱ ውስጥ የገጠሙት ፈተናዎች የበለጠ ለለውጥ የሚያነሳሱት ሆነዋል። እዚህ ላይ የመረሰባት የሌለበት ነጥብ አለ። በዋናነት ጥፋቱና ድክመቱ የተቃዋሚ ድርጅቶች ቢሆንም፤ በስልጣን ላይ ያለውም መንግስት ያሰፈነው አፈና፣ ህገ ወጥ ድርጉት የራሱ አስተዋጽኦ አድርጎል። በዋናነት የፖለቲካ ድርጅቶቹን አበላትና ደጋፊዎች፣ ሆነ የህዝቡን በነጻነት የመሰብሰብ በነጻ ሃሳብ የማቅረብ መብት አገዛዙ በማፈን፣ በራሱ በአገዛዙ ላይ ህዝብ የሚያሰማውን ተቃውሞ መከልከል ብቻ ሳይሆን የተቃዋሚ ድርጅቶችና አባላትም እንዚህን የተቃዋሚ ድርጅቶች የሚደግፈው ህብረተሰብ በየድርጅቶቹ ውስጥ የሚበቅሉትን ከፋፋዮች አጥፊዎች፣ ተው ሊላቸው ሊቆጣቸው ሊያርማቸው የሚችልበትን መብት ጭምር ነው የመለስ አገዛዝ ያፈነው። አፈና ባለበት ሃገር ስልጣን ላይ ያለው አገዛዝ ብቻ አይደለም ያለምንም ይሉኝታና ፍራቻ የፈለገውን በደል በህዝብ ላይ መፈጸም የሚችሉው። በየተቃዋሚ ፓርቲ ውስጥ ያለውም እራሱን ከህዝብና ከሃገር በላይ አድርጎ የሚያይም ነውረኛ ሁሉ ነው።

ጋዜጠኛ አቶ አንዳርጋቸው ይቅርታ ያደረጉልኛና ይህ የአፈና ሁኔታ አሁንም እንደሌለ ነው። የተቃዋሚ ድርጅቶች አሁንም እንደሻቸው ቢሆኑ፣ ህዝብ በሚገዳ አቅጣጫ ቢገዙ አሁንም ህዝብ ተው ሊል የሚችልበት አድል የለውም። ነጻነቱ እንደታፈነ ነው። የተቀየረ ነገር የለም። ጥያቄው በእዚህ ሁኔታ ተቃዋሚዎችን በተባለው አላማ ስር የማሰባበቡን ፈተና አምዴት ታልፋታላችሁ ነው።

አቶ አንዳርጋቸው ቁም ነገሩ ግንቦት 7 ይዘት የተነሳው አላማ በዋናነት ይደገፋል ብለን ያስፈጽማል የምናምነው ህዝብ ነው። ሁሉንም ፓርቲዎች የሚደግፈው አካባቢና ደጋፊ ነው ብለን እናምናለን። ከድርጅቶች ጋር ግንኙነት የሌለውም ዜጋ ይደግፈዋል ብለን እናምናለን። የወገኖቻቸውን መታፍን የሃገራቸውን መዋረድ፣ ያራሰቸው አደርገው የሚያዩ በሰውነታቸውና በዜግነታቸው የመለስን አሰፈሪ ሰላዮች ሳይፈሩ በነጻነት መኖር የሚፈግጉትንም የኢህአዴግ አባላትና ደጋፊዎች ጭምር ነጻነትን የመንከባከብ ነጻ ተቋማት እንዲፈጠሩ የሚመኙት ነው የሚል እምነት አለን። የቤተ ምንግስቱ ጠባቂዎች በምርጫ 97 አብዛኛዎቹ ለቅንጅተ ድምጻቸውን መስጠታቸው በመራገጡ በግምገማ መመንጠራቸውን አትርሳ አስፈጻሚው መላው የኢትዮጵያ ህዝብ ነው ማለት ትችላለህ።

አየህ፣በፖለቲካ ታሪካችን ከግንቦት 1997 ምርጫ በፊት በነበሩት ጥቂት ወራት ተፈጥሮ የነበረው የነጻነት መንፈስ፣ የአገዛዙ ባለስልጣናት በሬድዮና በቴሌቪዥን ያደረጉት ክርክር፤ ተቃዋሚ ፓርቲዎች በተወሰነ ነጻነት በየከተማውና በየገጠሩ ከህዝብ ጋር ያደረጉት ወይይትና ያካሄዱት ቅስቀሳ፣ የገዥ ፓርቲውም የሚያሸንፍ መስሎት በራሱ የመገኛኛ ብዙሃን ስለምርጫና ስለደመክራሲ አስፈላጊነት ህዝብ የሰልጣን ምንጭ ስለሞሁ ያካሄደው ቀላል የማይባል ፕሮፖጋንዳ፣ ከምርጫው በፊት በከተሞች የተደረጉ ታላላቅ የደምክራሲኛ የነጻነት ትእይንት ህዝቦች

በግንቦት ሰባት የምርጫ አለት ህዝቡ ያሰደው ስነርድ አዋቂነት ሁሉም በአንድ ላይ ተደምረው በሃገራችን የፖለቲካ ታሪክ ህዝብ የሰልጣን ምንጭ ለመሆኑ ለመጀመሪያ ጊዜ ከፍተኛ ግንዛቤ እንዲይዝ የተደረገበት ወቅት ነው። ዛሬ ይህንን ግንዛቤ ከህዝብ አይምር ውስጥ መፋቅ አይቻልም። ጠመንጃም ይዘህ አስገድደህ ልተዛው አትቸልም አንኳን አንደቀድሞው በማስፈራረሪያ ብቻ። የግንቦት ሰባት ንቅናቄ ዋናኛው የአለማው ማሳኪያ ጉልበት እውቀት ሃብት ያለው በእዚህ ህዝብ እጅ ነው ብሎ ያምናል።

ለህዝብ እኛ የምንለው ማንም ግለሰብና ሆነ ድርጅት አንተ በነጻነት፣ በፈቃድህ በምረጫ ውክልና ሳትሰጠው በአንተ ስም ስልጣን መያዝ እንደማይገባው ታውቃለህ። እኛም የምንለው ይህንኑ ነው። አንተም እኛም የምንለው በ97 ምርጫ በነጻነት የሰጠክው ድምጽ ለምን እንደተቆበረበረ ታውቃለህ ። የመረጥክቸው ተወካዮችህ የምርጫውን መቆጠር አስመልክቶ ለመርጫ ቦርድ አቤት ቢሉ ያገኙትን ምላሽ ታውቃለህ፤ ለፍረድ በቶች አቤት ቢሉ አንዳልደረሱ ታውቃለህ። ምርጫ ቦርዱ ፍርድ ቤቱም የመለስን የሰልጣን አድሜ ለማራዘም የቆሙ በአምሳሌ ጠፍጥፎ የሰራቸው በመሆናቸው ፍትህ ልታገኝ አልቻልክም። የመረጥክቸው ተወካዮች የህዝብ ደምጽ አናሰርቅም፤ የምትሰርቁም ከሆነ ይህ ሌብነታችሁ ከእዚህ በኋላ እንዳይደገም ይህንን ሌብነት እንዳለየን አድርገን ለገዜው እንለፍላችሁ። ይሁንና ተመሳሳይነት ያለው ሌብነት ወደፊት እንዳትደግሙ ዋስትና የሚሆኑንን ሌብነት የሚቆጠሩ ማቆጠር የሚከለክሉ፣ ነጻ የምርጫ ቦርድና የፍትህ ተቋም የመገኛኛ ብዙሃን ይፈጠሩ ባሉ አንተንም ለአዚህ ታገል ብለው ምር ሰላቅረቡ በእነሱም ባንተምም ላይ የደረሰውን ታውቃለህ። ለወደፊቱ ምርጫ በነጻነት የምንረጥ የምትልበትን፣ ሳይቆጠር ድምጹ የሚቆጠርበትን የኔን የምርጫ ውሳኔ የመጨረሻው መመሪያቸው አድርገው የሚያስፈጽሙ የምረጫ ቦርድ፣ ፍርድ ቤቶች የመለከድና የፖሊስ ሃይል ይመሰረቱ ብለህ ላቀረብከው ጥያቄ ተገድለሃል ተቀጥቅጠሃል ተፈናቅለሃል፤ ተሰደሃል ነው የምንለው። እኛም የቆምነው ለአንደኛ ለመጨረሻ ጊዜ ከተገዥነት ወደ ዜግነት የሚወስድህን በፈቃድህ በምርጫህ የምታቆሙትን መንገስት እውን ማድረግ የሚችሉ ተቋማት በቅድሚያ ይመሰረቱ ነው የምንለው እንለዋለን።

የፖለቲካ ድርጅቶች ቢሆኑ ሌላው ቢቀር ህዝብ የሰልጣን ባለቤት ሊያድረው በሚችሉ በነጻ በሚደራጁ ተቋማት ዙሪያ በጋራ የመስራት ጥያቄ ተቃውመው በህዝብ ውስጥ ተቀባይነት አግኝተው አንደፖለቲካ ድርጅት ለመቀጠል አይችሉም ባይ ነን። ሌላው የሚያስተባብረን ግፊት ራሳቸው ተቃዋሚ ድርጅቶች ያሉበት አስቸጋሪ ሁኔታ ይመስለኛል። ፓርቲዎቹ ራሳቸው ምርጫ የላቸውም። ሁሉም ተቃዋሚ ድርጅቶች፣ ከጥቂት በግሰብ ደረጃ ከሚቆጠሩ የመለስ ምንደኞች በስተቀር፣ ሁሉም በመለስ አገዛዝ እብራት ያልተዋረደ አባላቱ ያልሞቱበት፣ በግፍ ያልታሰሩበት፣ በድርጅቱ ህልውና በስሙ በአርማው ላይ ሳይቀር ጥቃት ያልተፈጸመበት ድርጅት የለም። የየነጻ ተቋማት ምስረታ ጥያቄ ለአንዚህ ድርጅቶች የህልውና የክብር ጥያቄ ነው። ያቀረብነውን ሃሳብ ሲቃወሙት አይታዩኝም።

ጠመንጃ አንስተው በየበረሃው የሚዋደቁትም ጠመንጃ ሳይኖራቸው ህጋዊ ባለሆነ መንገድ የሚንቀሳቀሱትንም ጨምሮ ማለቱ ነው። ግንቦት 7 እያቀረበ ያለውን ከምርጫ በፊት ህዝብን በእውን የሰልጣን ባለቤት ማድረግ የሚቻልበትን ሁኔታ ነጻ ተቋማቱን በመፍጠር እናመቻች ለሚለው አቋማች ሰፊ ድጋፍ ከአንዚህ ድረ-ጅቶች እያገኘን ነው። በእዚህ ላይ ደግሞ በላፋት 3 አመታት የአንዚህ ተቋማት አስፈላጊነት ተረድቶ ከፍተኛ ትግል ያደረገው በውጭ ሃገራት የሚገኘው ሃገ ወዳድ ኢትዮጵያዊ በሙሉ ልቡ የሚደግፈው አጀንዳ ነው። ህዝብ የሰልጣን ባለቤት ሆኖ ከማየት ሌላ ምንም ሌላ ፍላጎት የሌለው ሃገር ወዳድ ኢትዮጵያዊ በእዚህ ጉዳይ ላይ የተለያዩ ተቃዋሚ ድርጅቶች በአንድነት ተባበርው ተገተው እንዲሰሩ ማሳደር የሚችሉው ተጽእኖ ቀላል አንዳልሆነ መረዳት ይገባናል። ይህ ማለት ትብብሩን ለማምጣት ቀላል ነው ማለቱ አይደለም። እንደ ዘንደር ግን የተሻለ ሁኔታ ገጥሞን አያውቅም ማለቱ ነው። በጋራ መታገል ይቻላል ብልን እናሰባለን። ይቻላልም። ከሁሉም ነገር ባለይ ለአድመጮች ለመሰረዳት የምንፈልገው ግንቦት ሰባት ያነሳው አጀንዳ ግንቦት ሰባትን ለብቻው ለይቶ የሚጠቅም አንዳኛም ነገር በውስጡ የለውም ። ለሁሉም ተቃዋሚ ፓርቲዎች ለኢትዮጵያ ህዝብ በመላው የሚጠቅም ነው። ለመቃወምም አስቸጋሪ የሚያደርገው ይህ ተፈጥሮው ነው።

ጋዜጠኛ እሺ ባሏቸው ምክንያቶች ተገፋፍተው ሁሉም ተቃዋሚዎች በጋራ ለመስራት ወይም የተባለውን የነጻ ተቋማት ጥያቄ ጥያቄያቸው አድርገው ለመቆም ተስማሙ ልበል። እኔም የማስተባበሩ ስራ አስቸጋሪ እንጂ አይቻልም አልልም። እንደተባለው ተቃዋሚዎች በሙሉ ተስማምተው በጋራ አንድ አይነት አቋም ወሰዱ እንበል፤ በስልጣን ላይ ያለው መንግስት እንደተለመደው ጥያቄያችሁ ህገወጥ ነው። በህገ መንግስቱ የተቋቋመ ነጻ ተቋማት ነጻ አይደሉም እያላችሁ፤ ህገ መንግስቱን ለመናድ፣ ስለምና መረጋጋት ለማናገት እየጣራችሁ ነው። ሰብሰቤ አገራችሁላሁ ምን ትሆናላችሁ ቢል የት ይደረሳል።

